

Sluttrapport SVBK januar 2017

Integrering av flerspråklige barn i SVBK



Kristine Rørtveit Sandnes Volleyballklubb

Søkerorganisasjon: Norges idrettsforbund

Prosjektnr: 2016/FB78210

Integrering av flerspråklige barn i SVBK

Sammendrag

Våren 2016 startet Sandnes Volleyballklubb (SVBK) et integreringsprosjekt som vi fikk midler fra ExtraStiftelsen til å gjennomføre. Prosjektets formål var å etablere et flerkulturelt miljø i SVBK som gjenspeiler andel tospråklige tilsvarende Sandnes by. Miljøet skal preges av god stemning, treningsglede, fairplay og høy deltagelse på tvers av barne/ungdomslag, aldersklasse, språk og kultur. Vi har innhentet god erfaring som vi ønsker å gå videre med for å nå målene våre om å gi et godt tilbud til alle som har behov for det. Blant annet har vi i prosjektperioden hatt kontakt med flere unge enslige flyktninger som ønsker å spille volleyball. Vi har per dags dato et økende antall tospråklige medlemmer men ikke lyktes i å rekruttere tospråklige trenere, ledere eller dommere.

1. Forord

Organisasjoner med fokus på idrett ansees å være gode arenaer for integrering av barn og ungdom som kommer fra flerkulturell bakgrunn. Slike organisasjoner kan gi potensiale for dobbel helseeffekt gjennom økt fysisk aktivitet og økt trivsel gjennom sosialt samvær. Morken (2013) hever at deltagelse i organisasjoner kan gi ungdom med flerkulturell bakgrunn «kunnskap om demokrati, konflikthåndtering og lærdom om omsorg og hensyn, nytten av å følge regler og retningslinjer, samt utøve evne til å sette seg mål og ta avgjørelser» (Morken 2013).

Alle barn og unge skal ha like muligheter til deltagelse uavhengig av bakgrunn (Morken 2013). Det medfører at noen grupper i samfunnet må få en ekstra tilrettelegging for å ikke oppleve seg utenfor. Tall fra 2002 viser barn og ungdom med minoritetsbakgrunn er underrepresenterte på viktige arenaer i fritiden (Krange og Strandbu 2004).

2. Bakgrunn for prosjektet/målsetting

Sandnes volleyballklubb (SVBK) er en forholdsvis ny særidrettsklubb etter å ha ligget i «dvale» i over 20 år. Som ny klubb har vi vært opptatt av å bygge lag i både topp og bredde, og drømmen er å kunne få elitespill tilbake til Sandnes igjen. Vi ønsker parallelt at klubben bærer preg av et godt breddetilbud som er inkluderende og viser idrettsglede. Vi har per dags dato ca. 130 medlemmer og vokser stadig. Vi har treninger i ulike bydeler i Sandnes kommune: Skeiane ungdomsskole og Trones barneskole, Sandneshallen og Giskehallen. Klubben er registrert i Norges Idrettsforbund (NIF) og Norges Volleyballforbund (NVBF). Kjønnssfordelingene har til nå vært ca 30/70 g/j, - en kjønnssfordeling som gjenspeiler denne idrettsgrenen.

Dette prosjektet er støttet av ExtraStiftelsen. Prosjektets struktur og innhold ble utformet etter at trenerne i SVBK så at flere medlemmer fra flerspråklige kulturer kom til klubben og vi ønsket at de skulle bli værende. En tiltaksplan ble gjennomførbar på grunnlag av midlene. Bl.a. kan en lese om vårt miniprojekt i mai/juni i Sandnesposten 28. juni 2016 hvor spesielt eldre ungdommer i klubben ble involvert som hjelpetrenerne for en gruppe unge enslige flyktninger. Dette prosjektet krevde ekstra ressurser da de aller fleste enslige mindreårige flyktninger har behov for voksenpersoner rundt seg som kan gi dem trygghet, omsorg og veiledning. Deltakelse i et idrettsmiljø kan være meningsfull for den enkelte og gi mulighet for mestring og påvirkning (Jareg 2007). For de over 15 år er bofellesskap som ofte er bemannet vanlig, enten fulltid eller etter behov og dette gjaldt også for de vi kom i kontakt med. De over 15 som har evne til og ønske om å greie seg selv, bosettes oftest i egen hybel eller bokollektiv med andre. Disse får oppfølging etter behov (IMDi 2016), men er oppfølgingen tilstrekkelig til at de oppnår full integrering? Vi vil i denne rapporten drøfte

erfaringer med å ha eget fokus på enslige flyktninger samt det bredere arbeidet med å inkludere tospråklige i ulike ledd i klubben.

Formål: Prosjektet hadde som mål å etablere et flerkulturelt miljø i SVBK som gjenspeiler andel minoriteter tilsvarende Sandnes by. Miljøet skal preges av god stemning, treningsglede, fairplay og høy deltakelse på tvers av barne/ungdomslag, aldersklasse, språk og kultur. Vi har i tillegg som mål å rekruttere (a) to ungdommer fra flerkulturell bakgrunn til dommerkurs, (b) minimum to foreldre fra flerkulturell bakgrunn på trener I-kurs eller lagleder eller styrearbeid.

Mål:

- At alle SVBK's grupper preges av et flerkulturelt miljø med høy deltakelse både på trening, kamper, sosiale aktiviteter og treningsleir. At foreldredeltakelse blant medlemmer med flerkulturell bakgrunn er representert i ulike sammenhenger i SVBK. At ca 20% av medlemmene representerer flerspråklige familier og at aktive medlemmer deltar på sosiale aktiviteter, treningsleir, og arrangementer som organiseres i regi av klubben i tillegg til vanlig trening.

3. Prosjektgjennomføring - metode

Våren 2016 mottok vi midler fra Extrastiftelsen til å gjennomføre prosjektet «Integrering av flerspråklige barn i SVBK». Prosjektet skulle sikre deltakelse gjennom tiltak på tvers av lagene, uavhengig av ferdighet og nivå. Tiltakene fokuserte på å fremme fairplay, sunn idrett og sosiale aktiviteter. Det har vært tilbud om temakvelder for barn og ungdom, samt en treningsleir hvor deltakelse av barn og ungdom med flerkulturell bakgrunn skulle ha høy prioritet. Vi utformet en egen handlingsplan (se under) og målet om å ha større fokus på å rekruttere og ønske tospråklige velkommen fikk raskt fokus i hele klubben. Tiltakene er skissert under og evaluert seinere i rapporten i en egen handlingsplan:

- Treningsleir
- Foreldremøte
- Sesongavslutning
- Temakveld
- Dommerkurs
- Temakveld sunn idrett
- Juleavslutning
- Kontakt med integreringsansvarlig Sandnes kommune
- Tilbud om egen trening for nye volleyball-spillere som ønsker å lære/trene

4. Resultater og resultatvurdering:

På gruppenivå er det talt opp antall tospråklige medlemmer og utenomsportslige aktiviteter (totalt ca 35 på aldersbestemt nivå, 15 på seniornivå):

- U11: antall tospråklige: 1, ingen sosiale aktiviteter utenom på klubbnivå.
- U13: antall tospråklige: 6, en sosial gratisaktivitet: pizzakveld. Deltakelse på leir februar. Deltakelse på turnering med overnatting, Farsund.
- U15 gutter: antall tospråklige: 7, en sosial gratisaktivitet. Deltakelse på leir februar. Deltakelse på turnering med overnatting, Farsund.
- U15 jenter: 5 tospråklige, en sosial gratisaktivitet/teambuilding. Deltakelse på turnering med overnatting, Farsund.
- U17 jenter: 2 tospråklige, flere sosiale samlinger i løpet av året.

- U17 gutter: 2 tospråklige, flere sosiale samlinger, deltakelse på turnering med overnatting Farsund.
- U19 gutter: 2 tospråklige gutter (unge enslige flyktninger).
- 3.div damer/U19: 3 tospråklige. Flere sosiale samlinger.
- Nybegynner/volleyballskolen: 5 tospråklige
- Åpen lavterskeltrening (gratistilbud): 2-10 (varierende oppmøte ingen medlemmer, medlemsskap ikke påkrevd)
- Herrelag: 5 tospråklige
- Nyetablert herrelag: 10 tospråklige.

Oversikt over gjennomføring i følge prosjektplan:

Aktivitet	Hvor	Hvem	Hvorfor	Hvordan	Når	Ansvarlig	Gj.ført	Evaluering
1 Treningsleir	TVN	JU17/19-2, JU15, U13	Sosial aktivitet. Knytter lagene sammen. Gir klubbfølelse.	Alle får tilbud om å delta på treningsleir. Den enkelte deltaker betaler kun båt-/reiseutgifter på ca kr 200 hver.	Febr. 2016	Marit Bergeland (U13), Jorunn Dalene (JU15), Lisa Nådland (U13)	Febr. 2016	Spennende treningsleir – 32 deltakere. Lav egenandel. 4 tospråklige gutter 3 jenter.
2 Foreldremøte	Trones skole i trenings-tiden	Foreldre til U13/11	Knytte kontakt med foreldre. Knytte kontakt mellom lagene.	Innføring av fairplay. Informasjon om klubbaktiviteter og hvordan volleyball er bygd opp fra minivolleyball og opp.	Febr. 2016	Marit Bergeland, Jorunn Dalene, Lisa Nådland	Febr.-des. 2016	Gjennomført 3 foreldremøter.
3 Sesongavslutning	Sandnes-hallen	JU17/19-2, JU15, U13, U11	Knytte kontakt med foreldre. Knytte kontakt mellom lagene. Mulighet til å gi god informasjon om videre planer (beachvolleyball og neste sesong).	Sosialt samvær, turnering med mixede lag.	Mai 2016	Siv Janne Aarrestad	Mai 2016	Vellykket avslutning på sesongen hvor hele klubben var representert. Tospråklige familier godt representert med foreldre og søsken. Egen avslutning for «miniprojekt integrering» med hjelpetrenerne i juni 2016 Begge avslutningene – gratis pizza og brus
4 Temakveld	Trones skole – i	JU11/13	For å jobbe inn gode	Dialog om fairplay. Møter	Sept./okt.	Kristine Rørtveit	Aug. 2016	Ca 10 GU15 gutter deltok

		trenings- tiden		holdninger.	de unge på utfordringer på trening og kamper	2016			
5	Dommer- kurs	NVBF Rogaland	U15- U19- spillere	Skape trygge dommere og spillere som er kjent med reglene.	Dommerkurs settes opp av region Rogaland, NVBF	Septe- mber/ oktob- er 2016	Siv Janne Aarrestad	Nov. 2016	To gutter og to jenter fra SVBK. Ingen tospråklige deltok.
6	Tema- kveld sunn idrett	Sandnes- hallen?	Ju17/19	Forebygging	Representant fra «Sunn idrett» inviteres inn som foredragsholder.	Nov. 2016	Kristine Rørtveit	April 2016	Lege Inger Klippen – foredrag om ernæring og idrett for jenter u17/19. 14 jenter deltok.
7	Jule- avslutning	Vågen- hallen	Alle	Klubb- aktivitet	Alle medlemmer og foreldre inviteres.	Des. 2016	Siv Janne Aarrestad	Des. 2016	Gjennomført i Nye Giskehallen. Gratis pizza og drikke til alle. Juleturnering ble gjennomført med 9 lag miks i alder og kjønn. Ca 70 deltok.
8	Kontakt med integreringsansvarlig Sandnes kommune	Sandnes kommune	Spesielt U15-19- spillere, spesielt gutter	For å komme i kontakt med målgruppen «unge flyktninger»	Ønske om å rekruttere gutter til klubben kan bli en vinn-vinn- situasjon (jf. unge nyankomne flyktninger)	Hele 2016	Kristine Rørtveit	Hele 2016.	Gjennomført kontakt med flyktningemottak. Der er flyktningene kun kort tid og etablering av et varig tilbud er ikke aktuelt. Derfor tar ansvarlig videre kontakt med kommunens integreringsansvarlig. Opptil 15 gutter har vært innom gratistrening. De har fremdeles mulighet til å komme på «lavterskel- trening»
9	Tilbud om egen trening for nye	Sandnes- hallen	Alle	Ungdommer som ønsker å begynne med volleyball	Ungdommer som har behov for integrering blir spesielt invitert	Manda- ger kl 16- 17.15.	Kristine Rørtveit	Våren 2016 Høsten 2016	Vi har etablert et gratistilbud for unge enslige

volleyball-spillere som ønsker å lære/trene			trenger egen opplæring da allerede etablerte grupper vil være for avansert for en nybegynner. På lavere alderstrinn vil det ikke utgjøre større forskjeller.					flyktninger hvor de kan komme og trene en gang per uke. Dette tilbudet vurderes å utvides til unge gutter i Sandnes kommune hvor vi spesielt inviterer inn unge tospråklige – altså åpne opp for andre ungdommer.
---	--	--	--	--	--	--	--	---

5. Oppsummering, konklusjon, videre planer

Prosjektet har hatt flere mål. Formålet var å etablere et flerkulturelt miljø i SVBK som gjenspeiler andel minoriteter tilsvarende Sandnes by. Miljøet skal preges av god stemning, treningsglede, fairplay og høy deltakelse på tvers av barne/ungdomslag, aldersklasse, språk og kultur. Det å formulere og sette slike mål forplikter. Vi har opplevd at trenerne i SVBK har blitt ekstra oppmerksom på å ivareta nye tospråklige som henvender seg til oss. Vi har også opplevd at trenere og lagledere på lavere alderstrinn har vært opptatt av og invitert inn foreldre som trenere. Vi har formulert nye prosjektplaner bl.a. for å sikre utdanning av trenere.

Prosjektet hadde også som formål å rekruttere to ungdommer fra flerkulturell bakgrunn til dommerkurs, minimum to foreldre fra flerkulturell bakgrunn på trener I-kurs eller lagleder eller styrearbeid. Vi har et tospråklig medlem som har påbegynt minitrenerkursen men har ikke klart å oppnå målet fullt ut. Vi opplever likevel ikke dette som tegn på at arbeidet ikke er vellykket, da det har gitt oss innsikt i hvor krevende det er å rekruttere nye verv generelt. Vi ser at foreldre til tospråklige likevel er aktive, synlige og deltar hos oss og vi venter på å få rekruttert flere til minitrenerkurs og ungdomstrenerkurs samt medlemmer til dommerkurs. Vi har sterkt ønske om å utdanne unge tospråklige til minitrener/ungdomstrener og tenker at et slikt tiltak vil være vinn/vinn. Potensielle trenere må vise lederegenskap og stayer-evne.

Et prosjektmål var at alle SVBK's grupper preges av et flerkulturelt miljø med høy deltakelse både på trening, kamper, sosiale aktiviteter og treningsleir. At foreldredeltakelse blant medlemmer med flerkulturell bakgrunn er representert i ulike sammenhenger i SVBK og at ca 20% av medlemmene representerer flerspråklige familier og at aktive medlemmer deltar på sosiale aktiviteter, treningsleir, og arrangementer som organiseres i regi av klubben i tillegg til vanlig trening. Vi mangler 20% deltakelse av flerspråklige i to grupper ellers har vi oppnådd målet. JU17/19/damer 1.div (som i stor grad består av samme spillerstall) og U11-gruppen har lavere antall tospråklige enn resten av gruppene. Herrelagene og guttelagene har høyest. Det vil være lettere å rekruttere til U11-gruppen fremover da JU17/19 er en etablert gruppe med lite turnover.

Videre vurdering: På bakgrunn av erfaringene vi gjorde oss formulerte vi våren 2016 et mindre integreringsprosjekt for å kunne gi et ekstra tilbud til unge enslige asylsøkere og flyktninger. Vi hadde flere utspill per mail, telefon og facebook til kontaktpersoner og miljøarbeidere og ledere ved ulike institusjoner som jobbet med integrering i Sandnes

kommune for å synliggjøre oss. Et prosjekt tar form idet en starter å praktisere og gjennomføre tiltak. Vårt integreringsprosjekt fikk en uforutsett utfordring da vi plutselig fikk en gruppe på 10-12 unge enslige flyktninger som hadde hørt om vår invitasjon til å komme og spille volleyball. Vi så raskt at vi måtte snu oss rundt hvis vi skulle klare å ta i mot 12 nye spillere i en egen gruppe. Det å lede treninger til 12 spillere med kulturelle og språklige utfordringer ble mektig men gøy. Dette ble så omfattende at vi laget et miniprojekt hvor vi inviterte etablerte medlemmer inn til en dugnad hvor de skulle bidra som hjelpetrenerne. En turnus ble satt opp slik at det var forutsigbart hvem som skulle møte og bidra. Våre beste jenter og gutter fra 14-18 år bidro. I fire uker tilbøy vi to faste treninger per uke hvor 4 av våre etablerte spillere i tillegg til to voksne trenere ledet treningene. Prosjektet ble svært vellykket, vi hadde glade deltakere, svært bra kontakt med kommunen og våre spillere følte de bidro til en meningsfull dugnad. Hver gang møtte mellom 10 og 15 tospråklige gutter fra 15 år og oppover. Vi avsluttet med turnering, pizza og brus og flere av guttene viste ønske om å fortsette til høsten. (Bildet på forsiden er tatt etter en treningsøkt i Sandneshallen).

Vi har evaluert prosjektet kontinuerlig sammen med styret, trenere, hjelpetrenerne og kontakt i kommunen og ser at vi ønsker å fortsette arbeidet. En kontakt i kommunen sa: «Dersom vi lykkes i å få bare to integrert inn i klubben og et stabilt lag så har vi lyktes med dette prosjektet». Erfaringene våre har gjort at vi har søkt videre midler for å gå videre med erfaringene og vi har mottatt midler fra LAM og Gjensidigestiftelsen på et integreringsprosjekt som bl.a. retter fokus på trenerutdanning.

Idretten baserer seg på frivillighet og avhenger av flere timer med dugnadsarbeid – alt fra dugnad som gir direkte inntjening av midler, til organisasjonsarbeid og trenerverv. Når den aktive utøver er under 18 år er det stort sett foreldrene som står for dugnaden, og når lodd og toalettpapir skal selges avhenger det av at utøveren har et nettverk å selge til. Når enslige flyktninger ønsker å delta som fullverdig klubbmedlem har ikke denne med seg foreldreressurser, - de har ikke en familie som kan stille, de har ikke et nærmiljø å selge lodd i og de har ofte ikke egne midler til å delta på det som innebærer ekstra utgifter. Det innebærer at klubben måtte ha både midler og villighet til å tilrettelegge for særskilte behov. Dette prosjektet har krevd svært mange timer med planlegging, evaluering og gjennomføring. Antall dugnadstimer som er lagt ned er vanskelig å si. Det å ha kontakt med unge enslige tospråklige er ekstra krevende og prosjektleder og andre har hatt perioder med hyppig kontakt med miljøarbeidere for å følge opp tiltakene.

Videre utfordringer for å følge opp prosjektet er mange. SVBK har gjennom prosjektet implementert et ønske om å fremstå som en klubb som ivaretar bredde og har fokus på idrett med glede og flerkulturell inkludering. Vi ser at det kan være viktig å tilby trening til enslige unge flyktninger på to nivå: en fast treningstid til de som ønsker å bruke volleyball som spill, lek og moro og et tilbud til de som ønsker å trene for å utvikle seg med et aldersbestemt lag og delta i sin respektive aldersbestemte gruppe. I praksis vil det siste bli U15, U17/19 eller herrelag i 2.divisjon. En utfordring er mangel på trenere. Et tilbud til 12 spillere krever som regel to trenere, og når språk og kultur er en utfordring bør et lag muligens ha en ekstra ansvarlig for å ivareta akkurat dette. Vi har hatt en del språklige og kulturelle misforståelser – misforståelser som vanligvis ungdommer kan oppklare på egenhånd eller ved hjelp av voksne hjemme. Spørsmål om særbehandling kan godtas i en etablert gruppe til et visst nivå men ikke for lenge – da mister de muligheten til å bli fullverdig integrert; faren for å bli noen som vi skal ta oss av kan stå i veien for å bli en ekte venn og lagkamerat. Det kan for eksempel dreie seg om oppmøte, fravær eller stadige forseintkomninger, det kan dreie seg om spilletid på turneringer eller om hvilket lag og nivå en hører til. Hvis slike fenomen blir taklet bra er det til syvende og sist et tegn på vellykket integrering. Hvis en må fortsette særbehandling vil de få problemer med å bli en fullverdig del av teamet. Trening av unge enslige innvandrere

medfører derfor ulike utfordringer. Manglende språkkunnskap, ulike kulturer og manglende oppfølging av foreldre har en potensiell negativ innvirkning på integreringen av den enkelte. Trenerjobben og lagfølelsen blir dermed ekstra viktig for å lykkes med å etablere en varig kontakt.

Oppsummert må det understrekes at det å jobbe for god integrering gjennom idrettsmiljøet oppleves som en svært viktig og meningsfull måte å jobbe duggad på. Mulighetene for å få en god integrering gjennom idrett er enorme. Tenk bare om vi klarer å rekruttere en enslig ungdom som dommer eller trener. Han eller hun må da gjennomgå kurs hvor de får brukt språk, lært kultur, lover og idrettsregler på en fantastisk måte. Dommere får etter hvert honorar og kan gjennom det få en ekstra inntekt. En opparbeider seg et nettverk av hyggelige mennesker. Vi håper fremdeles at vi skal kunne hjelpe noen til slik opplæring. Det er utrolig kjekke og glade ungdommer som har tatt kontakt og deltatt på treningene i SVBK som følge av dette prosjektet. Vi har fått positiv omtale både fra medlemmer, andre foreldre og eksterne som har hørt om prosjektet. Vi er svært stolte over å ha gjennomført det og at prosjektet har medført at vi planlegger videre for å sette i verk gode integreringstiltak.

En stor takk rettes til ExtraStiftelsen for det økonomiske bidraget vi har mottatt for dette prosjektet.

Jobber for et flerkulturelt miljø i SVBK



ILDSJEL Kristine Rørtveit i Sandnes Volleyballklubb jobber for at 20 prosent av klubbens medlemmer skal ha flerkulturell bakgrunn. Foto: Edward Rørtveit Adulsen

Sandnes Volleyballklubb har gående et prosjekt for å få flere spillere med flerkulturell bakgrunn.

OLE ANDRÉ AARRE

VOLLEYBALL: SVBK hviler ikke på laurbærene. Etter at årets innendørs sesong var avsluttet og opprykk til 1. divisjon sikret i begynnelsen av mai, startet klubben et integreringsprosjekt for innvandrere. Jentene på 1- og 2-divisjonslagene har sammen med de to trenerne Kristine Rørtveit og Kjell Aarrestad hatt ansvaret for å lære flyktninger å mestre sporten de selv er så fascinert av.

Grunnleggende teknikk

Flere ganger i uken har 12 gutter, de fleste fra Afghanistan og Eritrea, møtt opp for å tilegne seg grunnleggende volleyballteknikk. Innsatsen på de til sammen ni treningene har det ikke vært noe å si på, og prosjektansvarlig Kristine Rørtveit håper de fleste dukker opp på nytt når innendørs sesongen starter igjen i slutten av august.

- Dette har gått over all forventning. Bare blide fjes å se selv om volleyball kan være litt vanskelig i starten, sier hun.

- Dersom alle barn og unge skal ha like muligheter til å delta i organisert idrett, må det legges særskilt til rette for enkelte grupper slik at de ikke kjennes seg ekskludert. Å være med i en idrett gir følelse av mestring og tilhørighet, og som idrettslag kan SVBK dermed være en viktig døråpner til samfunnet, sier hun.

Lokale aktivitetsmidler

Treningene er en del av et integreringsprosjekt som SVBK i første omgang skal kjøre ut året, men som klubben ønsker å fortsette med også neste år. Klubben har mottatt lokale aktivitetsmidler (LAM) og støtte fra ExtraStiftelsen.

- Hensikten er å tilrettelegge for god integrering og skape et solid flerkulturelt miljø i SVBK. Målet er at 20 prosent av medlemmene skal representere flerspråklige familier. Vi ønsker ikke bare å levere gode resultater, men også å ivareta bredde og ikke minst være en arena for sosialt samhold på tvers av kulturer. Vi har derfor bevisst involvert mange av spillerne våre i treningene til integreringsprosjektet, sier Rørtveit.

- Veldig kjekt

En av spillerne som har deltatt som trener, Maria Rudjord Volden, sier til Sandnesposten at det har vært veldig kjekt å være med og at prosjektet har gitt henne mye.

- Å jobbe aktivt for integrering er noe som ber prioriteres. I volleyballen legger vi stor vekt på fair play, og jeg synes derfor at det er en idrett som kan spille en viktig rolle i arbeidet med å inkludere innvandrere i samfunnet, sier hun.

Litteratur

IMDi (2016) *Bosetting av enslige mindreårige flyktninger*

http://www.ung.no/asyl/253_Enslige_mindre%C3%A5rige_asyls%C3%B8kere.html nedlastet 11.07.2016

Jareg, K. (2007) *Psykisk helse i et flerkulturelt samfunn*. Rådet for psykisk helse.

Morken, S.E. (2013) *Integrering gjennom organisert fysisk aktivitet:*

Hva sier unge gutter med flerkulturell bakgrunn? Kvalitativt intervjustudie basert på egne erfaringer fra unge gutter med flerkulturell bakgrunn. Masteroppgave UiB

Range, Olve og Åse Strandbu (2004): *Ungdom, idrett og friluftsliv*, N OVA R rapport 16/2004.



Regjeringen.no (2015) *Enslige mindreårige asylsøkere*
<https://www.regjeringen.no/no/tema/familie-og-barn/barnevern/enslige-mindrearige-asylsokere/id2465298/> nedlastet 11.07.2016

Rørtveit, K. (2015) *Integrering av barn og ungdom fra flerspråklige familier i Sandnes Volleyballklubb*, Prosjektbeskrivelse.

UNG.no (2016) *Enslige mindreårige asylsøkere*
http://www.ung.no/asyl/253_Enslige_mindre%C3%A5rige_asyls%C3%B8kere.html nedlastet 11.07.2016